

Piacképes közművelődés

A VOKE Egyetértés Művelődési Központja Debrecen legrégebbi művelődési intézménye – ebben az évben ünnepli fennállásának 123. évfordulóját. 1898-ban alakult meg a debreceni MÁV Műhely, mely a Tiszántúl legnagyobb ipari létesítménye volt. Alig egy évvel később a műhely kollektívája létrehozta az Egyetértés Önképző Dal- és Segélyegyletet, a tagok önképzésének, zenei műveltségük és hazafias érzületük fejlesztésének szándékával. Egy évvel később már működött a dalárda, a fúvószenekar, megnyílt a könyvtár, 1903-ban pedig létrejött a színjátszó csoport. A kórusénekelés nemes hagyományait 90 évig ápolták az Egyetértés Művelődési Központban, a néptánckultúra őrzését pedig az 1952-ben megalakult Bocskai Néptáncgyűttes vállalta magára. Szinte a kezdet kezdetétől igaz: nemcsak a vasutasoké volt ez az intézmény, kapuit kitarta a város érdeklődő, kultúrabarát polgárai előtt is, szívesen látott minden betérőt. Óriási számokban lehetne csak kifejezni, hogy a százhuszonhárom év alatt hányan és hányszor nyitottak be a művelődési központ épületébe. A múlt tehát kötelez, szorgalmas jövőre sarkall, arra, hogy az intézmény ezután is legyen képes megújulni, legyen képes meghallani az idők szavát.

1949-ben alakult meg Nagyné Sárközy Viola vezetésével a Vasutas Balettiskola, ahol debreceni

és környékbeli gyermekek ezrei ismerkedtek a színpadi tánc alapjaival, sajátították el a helyes testtartást. A tanítványok közül sokan választották életpályául a táncot, saját iskolákat alapítottak, s mára intézményünkben gálaműsoraik sorát rendezik. A balettiskola 2008-ig működött, Sárközy Viola Balettiskola néven.

Az első színpad 1913-ban készült el a MÁV Gépjavító Műhelyben, majd a művelődési központban. 1903 óta működnek színjátszó csoportok, az 1920-as, '30-as években főleg népszínművekkel, operettekkel szórakoztatták a közönséget, később a klasszikusok is a repertoárjukra kerültek. Ennek mintegy folyamányaként 1995-ben létrejött a debreceni Vasutas Musical Stúdió, mely évente 2-3 korcsor-

portban nyújtott énekesi-színészi képzést 10-20 éves fiatalok számára. Az Alföld Színpad fiatal-, illetve az Abakusz Színjátszókör gyermekkorú tagjai nyújtanak színházi élményt a világot jelentő deszkákon, miközben önmagukat is művelik, szórakoztatják, és csoportjaikon belül barátságok születnek.

A művelődési központ majdnem a kezdetektől ápolja a magyar néptánc és népzene hagyományait. Az 1920-as években már működött néptáncscsoport az Egyetértés Önképző Dal- és Segélyegylet keretében. A legnagyobb létszámú és egyben leghosszabb múltra visszatekintő művészeti csoportunk a Forgórózsa Néptáncgyűttes. 1994 óta táncolnak és oktatják is az autentikus néptáncot. Mintegy 100 tagja között a kisóvodástól a szeni-

Pillanatkép a 2016-os díjátadóról

orig minden korosztály képviselheti magát.

Évente 10-12 kiállítást rendezünk különféle témakörökben: képző-, ipar-, nép- és fotóművészet, valamint az érem-, bélyeg- és ásványgyűjtő körök kincseiből. A megye talán legrégebbi civil szervezete a Magyar Éremgyűjtők Egyesülete Hajdú-Bihar megyei csoportja. Csaknem négy évtizede tevékenykedik intézményünkben, 90-100 tagot számlálva. A Maticska Jenő Képzőművészeti Kör a festés, rajzolás terén alkot, és évente mintegy 20 alkalommal mutatkoznak be kiállításaikon műveikkel. Vasútmodellező és Vasútbarát Körünk közreműködésével az intézményben évente rendezünk egy három napon át tartó bemutatót, mely egyre impozánsabb; az aprólékos, precíz munkával elkészített 80 folyóméteres terepasztal egyaránt elkápráztat kicsiket, nagyokat.

Nyugdíjas klubunk, valamint a szintén nyugdíjasokból álló eszperantó kör különféle ismeretterjesztő előadásokat tart, sokat kirándulnak. Különösen fontosnak tartjuk ezeknek a csoportoknak a működtetését, hiszen sok idős embernek ez az egyetlen hely, ahová tartozik, amire egész héten készül, ez segít megóvni az elmagányosodástól.

Közel 20 éve rendezünk Tavasz és Őszi Színházi Esték címmel 5-5 előadásból álló színházi bérletso-

rozatot, neves színészek közreműködésével, melyeken fergetegesen szórakozik a közönség. Rendszeresen tartunk vasutas és városrészi gyermeknap rendezvényeket, adventi, karácsonyi műsorokat, zömét a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Debreceni Csoportjával közös szervezésben. Intézményünk rendelkezik a megye máig egyik legszebb, lehangulatossabb színháztermével is, mely számtalan színházi előadásnak, gyermekelőadásnak, műsoros rendezvénynek, táncgálák sokaságának adott és ad máig is méltó helyszínt.

A jelenlegi, Faraktár utcai intézmény a MÁV Járműjavító fenntartásában működött. A rendszer-váltás után, a '90-es években – a többi munkahelyi művelődési intézményekhez hasonlóan (bányász, vasas stb.) – csatlakozott a Területi Művelődési Intézmények Egyesületéhez (TEMI), melynek a mai napig tagja. 1993-ban megalakult a Vasutas Országos Közművelődési és Szabadidő Egyesület, melynek tagintézményeként működünk, innen a VOKE előtag intézményünk nevében. A művelődési központ Debrecen egyik városrészi intézménye, mely Közművelődési Megállapodás keretében kapcsolódik be a város kulturális életébe. Ez nem kis feladat – ismerve Debrecen kulturális intézményi és szakmai ellátottságát.

Évente pályázunk állami támogatásra, mely összeg igénybevételét a TEMI-vel és a VOKE-val évente megkötött megállapodás biztosítja, ez az intézmény költségvetésnek kb. 30-35%-át biztosítja. Jelenleg 6 főállású munkavállaló van az intézményben: 2 szakalkalmazott, 4 fő pedig a szakmai munka alapfeltételeinek biztosítását végzi (gazdász, technikus, takarítók).

Stratégiánk, hogy intézményünk a Debrecenben létrehozott vasutas és egyéb kulturális értékek bemutatóhelye, új értékek létrehozásának ösztönzője, a közösségi és kulturális tevékenységek központja, az amatőr művészeti tevékenységek otthona, segítője legyen. Tevékenységével járuljon hozzá a városban és a városrészben élő polgárok életminőségének javításához, a helyi társadalom fejlesztéséhez, a magyar nemzeti kultúra hagyományainak, értékeinek továbbéléséhez. A saját rendezvényeinken befolyó jegybevétel és a már említett működési pályázati támogatáson (TEMI) túl a bevételeink nagy része az intézmény terméinek bérbeadásából származik. A programok között szerepelnek táncelőadások, nótastek, egyházi rendezvények, közgyűlések, egyéb társadalmi rendezvények, vásárok, oktatások, jótékony estek, iskolai ünnepi megemlékezések.

Csoportkép a 2019-es díjátadót követően

Vasútmodell kiállítás a debreceni VOKE-ban

Az állami támogatás csekély volta miatt elemi érdekünk a szolgáltatások körének folyamatos szinten tartása, a minőség javítása, a technika és az épület karbantartása; a személyi feltételek olyan fokú biztosítása, mely a szolgáltatás mellett szakmai segítséget és irányítást is ad. Bevételeink nagyon csekély része pedig pályázatokból származik.

A feladatok elvégzéséhez elengedhetetlen a jó kollegiális kapcsolat. Ez hat ember esetében még fontosabb. Itt mindenki tudja, hogy a munkája mennyire fontos a feladatok megvalósítása érdekében. Szinte minden rendezvényben mindenki benne van. Flottás telefon biztosítása mellett a nap 24 órájában elérhető és mozgósítható mindenki, a problémák azonnal kezelhetőek és megoldhatóak.

Így van ez a minőségbiztosítással is. Ugyan az ötletet, hogy pályázzuk meg a Minősített Közművelődési Intézmény Címet, egy munkahelyi konfliktus inspirálta, azért benne volt az is, hogy ez most az országban a legmagasabb szakmai elismerés, melyet művelődési intézmény kaphat. Nem pályáztunk a díjra, mert nem is minősítettük magunkat minden témában. Ezenkívül úgy gondoljuk, hogy támogatások elnyeréséhez is hasznos kitétel lehet majd ez a cím.

Munkánkat továbbra is a megszokott piacorientált módon végezzük, de a minősítés auditálása során sok hasznos dolgot tanultunk és tapasztaltunk. Jobban helyre kerültek tevékenységünk részletei, helyes szakmaisággal fogalmazódtak meg tapasztalataink és ötleteink.

Az auditálásba is belekerültek a jó gyakorlataink, például a honlapunkon található interjú-összeállításunk.

A TEMI-vel való kapcsolatunk pedig egy más aspektusból világítja meg a közművelődés helyét és szerepét a társadalomban. Más gondolkodásmód jelenik meg egy önkormányzati fenntartású, és egy egyesületi formában működő intézmény esetében, függetlenül attól, hogy a tevékenységi köre és célja azonos.

A TEMI és VOKE intézményei közül csak mi rendelkezünk ezzel a címmel. Az intézményvezetők közül sokan gratuláltak, és a második díj átadásán már az egyesületi vezetők közül is többen részt vettek. Debrecen, a város – mivel nem vagyunk önkormányzati intézmény – csak tudomásul vette a kapott díjat.

A minősítés annyiban hozott változást, hogy még jobban odafigyelünk a szakmai dokumentálásra, inspiráljuk a megye többi közművelődési intézményét a cím megszerzésére (Hajdú-Bihar megyében 6 minősített közművelődési intézmény van).

A dolgozat megírása közben és az auditálások során a már eddig is meglévő jó szakmai kapcsolatok még jobban elmélyültek. A csak látásból ismert emberek szakmai partnerekké váltak, hosszú távú együttműködések alakultak ki, jó gyakorlatokat vettünk át egymástól. Egyéb szakmai konferenciákon tartalmas beszélgetésekkel örültünk az együtt töltött időnek. A cím elérése mellett én igazából ezt tartom a legnagyobb eredménynek: közel hozza a közművelődésben dolgozókat, ezzel is példát mutatva a fiatalabbaknak, erősítve szakmaiságunkat.

Idén harmadik alkalommal adjuk be pályázatunkat, mely a 2020-as évre vonatkozik. Ismerve a mögöttünk álló évet, érdekes és tanulságos dolgozat lesz!

KARDOS ILONA népművelő, művelődési menedzser a VOKE Egyetértés Művelődési Központja tagintézmény-vezetője. 1987-ben végzett a Bessenyi György Tanárképző Főiskola történelem–népművelő szakán, majd 2006-ban a Kossuth Lajos Tudományegyetem művelődési menedzser szakán egyetemi diplomát kapott. Pályafutását a Kőlcsey Ferenc Megyei-Városi Művelődési Központban kezdte, majd a Debreceni Kulturális és Fesztiválközpont Kft. és a Főnix Rendezvényszervező Kft. munkatársa volt, ahol olyan rendezvények szervezésében vett részt, mint a Debreceni Virágkarnevál, a Debreceni Tavasz Fesztivál. A debreceni Apolló mozi szakmai munkájáért 12 évig felelt. 2008 óta tagintézmény-vezetője a VOKE Egyetértés Művelődési Központjának, vezetése alatt az intézmény szakmai munkájának elismeréseként kétszer ítéltek oda a Minősített Közművelődési Intézmény Címet.